

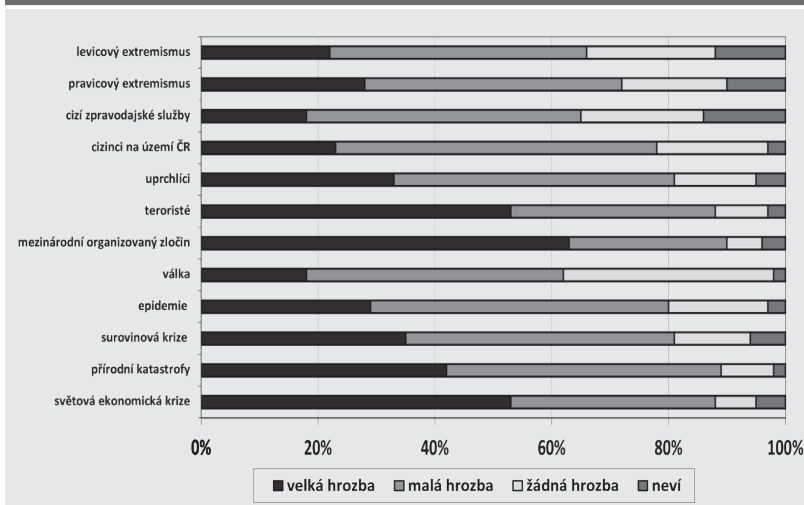
5.

REFLEXE ENVIRONMENTÁLNÍCH
HROZEB VEŘEJNOSTÍ

V této kapitole se pokusíme stručně nastínit stav vnímání environmentálních hrozeb veřejností v ČR. Půjde nám také o vystihnoutí trendů ve vývoji vnímání. Cílem bude posoudit postoje relevantního publika k sekuritizaci zkoumaného typu hrozeb.

Vycházet budeme především z databáze Centra pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. (dále

Graf 10: Vnímání závažnosti bezpečnostních hrozeb v ČR, listopad 2013

Položená otázka: Jsou reálnou bezpečnostní hrozbou pro ČR tyto skutečnosti?

Zdroj dat: Centrum pro výzkum veřejného mínění 2013: 2–7.

CVVM), které v pravidelných intervalech vyhodnocuje postoje české veřejnosti k bezpečnostním otázkám. Existuje tedy možnost zachytit trendy analýzou časových řad odpovědí.

V posledním šetření z listopadu 2013 byli respondenti dotazováni na relevanci dvanácti kategorií bezpečnostních hrozeb. Výsledný „žebříček“ hrozeb podle závažnosti zachycuje graf 10.

Budeme-li posuzovat vnímání závažnosti hrozeb podle množství respondentů, kteří se domnívají, že příslušná problematika je „velká hrozba“, pak jsou přírodní katastrofy čtvrté v pořadí – hned za mezinárodním organizovaným zločinem, terorismem a světovou ekonomickou krizí. Mezi další hrozby tradičně zařazované do sféry environmentální bezpečnosti patří epidemie, která je vnímána jako hrozba středně významné důležitosti (8. místo). Také hrozba surovinové krize a uprchlíků může mít významnou environmentální dimenzi (vyčerpávání surovin, environmentální uprchlíci), avšak domníváme se, že v ČR se jedná spíše o hrozby vnímané v rámci politického, resp. sociálního sektoru bezpečnosti⁵⁴. Jde však o pouhý dohad, který by si zasloužil hlubší zkoumání.

Na rozdíl od některých sousedních států v ČR není vnímána jako bezpečnostní hrozba mírové využití jaderné energie, což má své specifické, především historické důvody (více viz např. Martinovský a Mareš 2013).

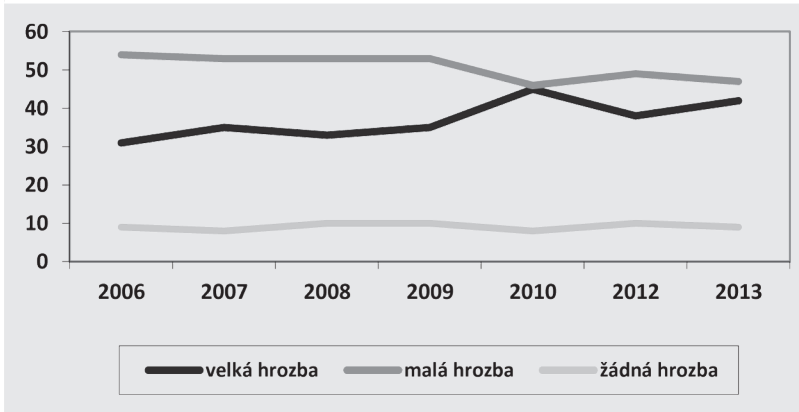
Můžeme tedy konstatovat, že **přírodní katastrofy jsou v české společnosti vnímány jako závažná hrozba**, byť výzkum nerozlišuje dimenzi pravděpodobnosti či závažnosti důsledků.

Zaměříme-li se na hledání trendu ve vnímání přírodních katastrof, pak od roku 2006, od kdy máme k dispozici souvislou datovou řadu, relevance přisuzovaná tomuto typu hrozeb vykazuje mírně rostoucí trend – jako velká hrozba jsou v současnosti

⁵⁴ V každém případě podrobnější dotazování by mohlo napomoci i konceptuální debatě. Nejenže by se zlepšilo porozumění obrazu environmentálních hrozeb ve společnosti, ale mohlo by se hledat i vysvětlení pro fakt, že výrazně posiluje vnímání hrozeb mimo tradiční vojensko-politický sektor bezpečnosti.

katastrofy hodnoceny 42 % dotazovaných, zatímco v roce 2006 to bylo 31 %, viz graf 11.⁵⁵

Graf 11: Vývoj vnímání závažnosti hrozby přírodních katastrof v ČR

Zdroj dat: Centrum pro výzkum veřejného mínění 2013: 6.

Pro zkoumání sekuritizace je velmi důležité konstatování, že **přírodní katastrofy vnímá česká společnost jako jednu z nejzávažnějších bezpečnostních hrozeb**. Tradiční hrozby jako válku či další často artikulované problematiky jako extremismus nepovažují respondenti z reprezentativního vzorku za podobně závažné.

⁵⁵ Výrazný nárůst hodnocení závažnosti v roce 2010 – o 10 % oproti roku 2009 – souvisí pravděpodobně s několika povodňovými situacemi v tomto roce, především s květnovými záplavami na severní Moravě a ve Slezsku a se srpnovými povodněmi v severních Čechách. Na celkové a setrvalé rostoucím trendu zvyšování vnímání závažnosti tento výkyv nic nemění.